Vol. 14/ Issue.1/ 2021 (No.46) pp. 55-64

Research Paper

ISST

A Modification to Integral Pulse-Width Pulse-Frequency Modulator

S. H. Jalali-Naini^{1*} and O.Omidi Hemmat²

1, 2. Department of Mechanical Engineering, Tarbiat Modares University, Tehran, Iran

*shjalalinaini@modares.ac.ir

This paper presents a modification to a type of Pulse-Width Pulse-Frequency (PWPF) Modulator utilized an integrator block. In this modulator that called here as "Integral Pulse-Width Pulse-Frequency (IPWPF)," an integrator is used instead of the first-order low-pass filter. To improve the performance of the control system, the modulator is modified by using a logical circuit in order to reset the output of the integrator. In this logical circuit, if the error signal becomes less than a specified small value, the integrator will be reset, that is, "Small Error-Reset Integrator (SE-RI)." The modification is applied to the stabilization and pointing modes. In stabilization mode, the control gain is obtained analytically such that the angular rate of the satellite becomes zero or less than a specific percentage of its initial value by a single pulse. Simulation results show that the performance of the modified IPWPF is comparable with that of PWPF in pointing mode.

Keywords: Spacecraft Attitude Control, Pulse-Width Pulse-Frequency Modulator, Stabilization and Pointing Modes

^{1.}Associate Professor (Corresponding Author)

^{2.} PhD Student

10.22034/JSST.2021.1238 دوره ۱۴ / شمارهٔ ۱/ بهار ۱۴۰۰ (شماره پیاپی ۴۶)

ص. ص. ۶۴ – ۵۵

مقاله علمي- يژوهشي

doi

اصلاحی بر مدولاتور پهنا و فرکانس پالس انتگرالی

سید حمید جلالی نائینی^۱*و امید امیدی همت^۲

۱ و ۲ - دانشکدهٔ مهندسی مکانیک، دانشگاه تربیت مدرس، تهران، ایران *shjalalinaini@modares.ac.ir

این مقاله به اصلاح نوع خاصی از مدولاتور پهنا و فرکانس پالس با بلوک انتگرال گیر می پردازد. در این مدولاتور به جای فیلتر پایین گذر از یک انتگرال گیر استفاده شده، و به همین دلیل در اینجا مدولاتور یهنا و فرکانس پالس انتگرالی نامیده می شود. به منظور بهبود رفتار حلقه کنترلی، ساختار مدولاتور با یک شرط منطقی برای بازتنظیم خروجی انتگرال گیر اصلاح شده است. در این شرط منطقی، در صورتی که سیگنال خطا کوچکتر از بازهٔ مشخصی باشد، خروجی انتگرال گیر صفر میگردد. این بهبود در دو مود پایدارساز و نشانهروی اعمال شده است. در مود پایدارساز، ضریب بهرهٔ پایدارساز با استفاده از حل تحلیلی به گونهای استخراج شده است تا با یک پالس، کسر معینی از سرعت زاویهای اولیه مستهلک گردد. در مود نشانهروی، عملکرد مدولاتور اصلاح شده، قابل مقایسه با مدولاتور پهنا و فرکانس پالس میباشد.

واژدهای کلیدی: کنترل وضعیت فضاییما، مدولاتور یهنا و فرکانس پالس، مود پایدارسازی و نشانهروی.

علائم و اختصارات

ناحیهٔ مردهٔ المان بنگ بنگ
مقدار پسماند
ورودى ثابت
ممان اینرسی فضاپیما
بهره های کنترلگر
بهره انتگرال گیر مدولاتور
ضريب مدولاتور
تعداد دفعات روشن شدن مدولاتور
فركانس پالس خروجي مدولاتور
زمان نهایی
مدت زمان خاموش بودن مدولاتور
مدت زمان روشن بودن مدولاتور
زمان صرف شده تا روشن شدن مدولاتور
أستانه خاموش شدن بلوك اشميت تريگر
أستانه روشن شدن بلوك اشميتتريگر
گشتاور اشباع بلوک اشمیتتریگر

۱. دانشیار (نویسنده مخاطب) ۲. دانشجوی دکتری

Y	خروجي مدولاتور
α	کسر مطلوب برای درصد کاهش سرعت زاویهای
$\Delta_{\min}$	حداقل عرض پالس
ΔV	مصرف سوخت
Θ	موقعیت زاویهای فضاپیما
Ω	سرعت زاويهاى فضاپيما
Ω_{ErrMax}	حداکثر خطای نهایی ممکن در مود پایدارسازی
ω_0	سرعت زاویهای شبه بیبعد اولیه

مقدمه

در فرآیند پایدارسازی و کنترل وضعیت ماهواره از روشهای متعددی استفاده می شود. این روش ها را به طور کلی می توان به دو دستهٔ کنترل پیوسته و کنترل دو وضعیتی (روشن یا خاموش) طبقەبندى كرد [١،٢].

در کنترل پیوسته معمولاً از عملگرهای گشتاورساز مغناطیسی و چرخهای عکس العملی استفاده می شود [۳–۵]. در صورت استفاده از عملگرهای تراستر دو وضعیتی نیاز است تا سیگنال کنترلی یپوسته به دو حالت (۰٫۱) یا با آرایش دو تراستر در جهات مخالف به سه حالت (۰, ±۱) مدوله شود [۶]. برتری این نوع عملگر، گشتاور

بالا و پاسخ سریع است. عملگر تراستر دو وضعیتی در مود پایدارسازی نظیر مستهلکسازی سرعت زاویهای ناخواسته در فاز تزریق به مدار [۷]، کنترل و تنظیم حرکت رقص محوری [۸]، مستهلکسازی سرعت زاویهای در فضاپیماهای پایدار شده با چرخش محوری [۹]، و مود نشانهروی نظیر کنترل وضعیت در فاز نهایی ملاقات مداری [۱۰]، تنظیم دقیق جهت گیری ماهوارههای سنجش از دور نسبت به زمین [۱۱]، تنظیم جهت گیری پنلها یا بادبانهای خورشیدی فضاپیماها [۱۲]، کنترل وضعیت ماهواره در مدارهای پایین [۱۳] و کنترل شبیهسازهای ماهواره [۱۴] استفاده شده است.

بهمنظور مدوله سازی سیگنال کنترلی پیوسته به سه حالت بهمنظور مدوله سازی سیگنال کنترلی پیوسته به سه حالت ناحیه مرده» [۱۶،۱۵] و مدولاتورهای متعددی نظیر مدولاتور پهنای پالس، مدولاتور فرکانس پالس، مدولاتور پهنا و فرکانس پالس پهنای پالس زمانی که اطلاعات با نرخ ثابت موجود است از جمله در پهنای پالس زمانی که اطلاعات با نرخ ثابت موجود است از جمله در سیستمهای دیجیتال کاربرد دارد [۲۰]. از نمونه کاربردهای مدولاتور فرکانس پالس میتوان به حلقهٔ پایدارسازی حسگرهای اینرسی اشاره نمود که در آن دقت بالا وابسته به توانایی ثابت نگهداشتن اندازه پالس بوده و محدودهٔ اندازه گیری حسگر وابسته به وسعت محدودهٔ فرکانسی حلقه پایدارسازی است [۲۰]. در این میان، مدولاتور پهنا و فرکانس پالس از تغییر توأمان پهنای پالس و فرکانس پالس بهره می برد.

تنظیم پارامترهای مدولاتور پهنا و فرکانس پالس سابقهای طولانی دارد، که بعضاً منتشر شده است [۲۴–۲۱]. اغلب تحلیلهای منتشر شده مبتنی بر حل عددی مسئله بهصورت بابعد است؛ اما معادلات مسئله بهصورت بی بعد در مرجع [۲۵] ذکر شده و در ادامه تنظیم/ بهینهسازی پارامترهای بی بعد مدولاتور در حالت بدون نویز [۲۶] و با اعمال نویز [۲۵،۲۸] انجام شده است. در مرجع [۲۹] محدودهٔ ترجیحی در آنالیز استاتیکی به ازای مقادیر معین مصرف پارامترها را بهصورت دقیق تر از روش تعیین محدودهٔ هر پارامتر با نامساوی نتیجه می دهد. نتایج حاصل از مرجع مذکور اتخاذ یک مدولاتور پهنا و فرکانس پالس بر مبنای پارامترهای متغیر بر حسب مقدار ورودی را نیز میسر می سازد.

معرفی ساختار مدولاتور PWPF در اولین منابع از جمله [۲۰] با استفاده از یک بلوک انتگرالگیر در مسیر پیشرو بوده است؛ اما در منابع پس از آن، بدون تغییر نام بلوک انتگرالگیر با یک فیلتر

پایین گذر مرتبه اول جایگزین شده است. در مشابهت با مرجع [۲۴] که به علت وجود بلوک انتگرالگیر در ساختار مدولاتور فرکانس پالس، از اصطلاح «انتگرالی» استفاده شده، و همچنین به منظور ایجاد تمایز میان دو ساختار موجود PWPF، در مقاله حاضر، مدولاتور پهنا و فرکانس پالس دارای بلوک انتگرالگیر، مدولاتور پهنا و فرکانس پالس انتگرالی (IPWPf°) نامیده میشود. روابط تحلیل استاتیکی مدولاتور پهنا و فرکانس پالس انتگرالی در مرجع [۲۰] ذکر شده است. استفاده از تحلیل (شبه) بی بعد سبب کاهش پارامترهای گروه بندی شده و تعمیم نتایج برای ماهواره با مشخصات مختلف می شود.

با توجه به اینکه «مدولاتور پهنا و فرکانس پالس با بلوک انتگرال گیر» در مقایسه با «مدولاتور پهنا و فرکانس پالس با بلوک فیلتر پایین گذر مرتبه اول» عملکرد ضعیفی دارد، در این مقاله با افزودن الگوریتمی برای بازتنظیم خروجی انتگرال گیر، علاوه بر بهبود عملکرد این نوع مدولاتور در مود پایدارسازی، عملکرد آن در مود نشانهروی قابل مقایسه با مدولاتور پهنا و فرکانس پالس شده است. به علاوه، معادلات «مدولاتور پهنا و فرکانس پالس با بلوک انتگرال گیر» بسیار سادهتر از مدولاتور مذکور با بلوک فیلتر پایین گذر مرتبه اول است. این موضوع می-تواند سبب کاربرد مجدد مدولاتور پهنا و فرکانس پالس انتگرالی بویژه با پارامترهای متغیر شود.

مدولاتور پهنا و فرکانس پالس انتگرالی

مدولاتور پهنا و فرکانس پالس انتگرالی مطابق نمودار بلوکی شکل (۱)، اولین بار در فضاپیمای آجنا و سپس در بسیاری کاربردهای دیگر برای عملکرد جتهای گازی به کار رفته است. به این موضوع در مرجع [۲۰] به نقل از گزارش فنی شرکت لاکهید، مرجع [۳۰]، اشاره شده است. این مدولاتور شامل یک انتگرالگیر در مسیر ورودی المان اشمیت تریگر و فیدبک خروجی آن است.

شکل ۱- نمودار بلوکی مدولاتور IPWPF

³. Pulse-Width Pulse-Frequency

⁴. Pseudo rate (derived rate)

⁵. Integral Pulse-Width Pulse-Frequency

به منظور کاهش تعداد پارامترهای مستقل (و ادغام آنها در پارامترهای دیگر)، معادلات حاکم که به صورت نمودار بلوکی شکل (۲) نمایش داده شده است، شبه بیبعد می شود. در شکل شبه بیبعد، خروجی اشمیت تریگر به مقدار ۱± یا ۰ تغییر نموده و بهرهٔ انتگرال گیر نیز در پارامتر آستانه روشن و خاموش شدن ورودی اشمیت تریگر ادغام می شود. پارامترهای شبه بی بعد بصورت زیر نوشته می شود:

$$y = \frac{Y}{U_m}$$
, $u = \frac{U}{k_i U_m}$, $in = \frac{IN}{U_m}$, $u_{on} = \frac{U_{on}}{k_i U_m}$

$$u_{off} = \frac{U_{off}}{k_i U_m} , h = \frac{H}{k_i U_m} = \frac{U_{on} - U_{off}}{k_i U_m}$$
(\)

که در آن، H تفاضل آستانه روشن شدن و خاموش شدن اشمیت تریگر است.

تحليل استاتيكي

تحلیل استاتیکی مدولاتورها به مفهوم بررسی رفتار آن، خارج از مدار کنترلی و با اعمال ورودی ثابت است [۳۱]. به عنوان مثال عرض پالس و دوره آن را می توان به طور مستقیم با دینامیک سیستم مقایسه نمود، با توجه به اینکه ورودی مدولاتور در یک سیستم کاربردی به آرامی تغییر می کند، تحلیل استاتیکی نمایشی از رفتار غالب مدولاتور مورد نظر در اکثر سیستمها را نشان می دهد [۲۴].

بهمنظور استخراج پارامترهای استاتیکی، مطابق شکل (۲) می توان نوشت:

 $\dot{u} = \text{in-y} \implies \int_{u(t_1)}^{u(t_2)} du = \int_{t_1}^{t_2} (\text{in-y}) dt \qquad (7)$

با توجه به اینکه خروجی مدولاتور مقادیر صفر یا ۱± را می پذیرد، حل تحلیلی برای بازههایی که خروجی ثابت است، به صورت زیر نوشته می شود.

$$u(t_2)-u(t_1)=(in-y)(t_2-t_1)$$
 (r)

رابطه (۳) می تواند برای حل تحلیلی خروجی در هر بازه مورد استفاده قرار گیرد. به منظور دستیابی به پارامترهای اساسی مدولاتور تحت ورودی ثابت، یک سیکل کاری مطابق با شکل (۳) در نظر گرفته می شود.

ابتدا رابطه (۳) برای بازه زمانی اول $(t < t_1)$ نوشته می-شود. در مدت زمان این بازه که با T_{Start} نمایش داده شده، المان اشمیتتریگر فعال میشود.

y=0, T_{Start} =(t₁-0) => u_{on} -0=(in-0) T_{Start} (۴) بنابراین،

$$T_{\text{Start}} = \frac{u_{\text{on}}}{in} = \frac{U_{\text{on}}/k_i U_m}{IN/U_m}$$
(δ)

فصلنامهٔ علمی- پژوهشی علوم و فناوری فضایی

دوره ۱۴/ شمارهٔ ۱/ بهار ۱۴۰۰ (شماره پیاپی ۴۶)

شکل ۳- رفتار ورودی- خروجی مدولاتور IPWPF در تحلیل استاتیکی (u=U/k_iU_m, y=Y/U_m)

در بازه زمانی دوم $(t_1 \le t \le t_2)$ ، خروجی اشمیت تریگر مقدار واحد بوده و طول این بازه که زمان روشن بودن تراستر در یک پالس است با T_{on} نمایش داده می شود.

y=1 , $T_{on}=(t_2-t_1) \implies u_{off} - u_{on}=(in-1)T_{on}$ (۶) بنابراین [۲۰]:

$$T_{on} = \frac{h}{1-in} = \frac{\frac{U_{on}}{k_i U_m} - \frac{U_{off}}{k_i U_m}}{1 - \frac{IN}{U_m}} \quad \text{for in} < 1$$
 (Y)

با توجه به رابطه (۲) اگر in = 1 باشد، مدولاتور در زمان بی نهایت خاموش می شود. در این حالت، T_{on} بی نهایت می شود. اگر in > 1 باشد، مدولاتور خاموش نمی شود و T_{on} بی نهایت می شود. in > 1 در بازه زمانی سوم ($t_1 \le t < t_2$) مدولاتور خاموش بوده و

خروجی اشمیت تریگر برابر صفر است. با حل رابطه (۳) برای این حالت، پارامتر T_{off} حاصل می شود.

y=0 ,
$$T_{off}=(t_3-t_2) => u_{on}-u_{off} = (in-0)T_{off}$$
 (A)
بنابراین [۲۰]،

$$T_{\rm off} = \frac{h}{in} = \left(\frac{U_{\rm on}}{k_{\rm i}U_{\rm m}} - \frac{U_{\rm off}}{k_{\rm i}U_{\rm m}}\right) / \left(\frac{IN}{U_{\rm m}}\right) \tag{(3)}$$

ضریب مدولاتور (MF) نسبت زمان روشن بودن تراستر به کل زمان است و به صورت رابطه (۱۰) محاسبه می شود [۲۰]:

$$MF = \frac{T_{on}}{T_{on} + T_{off}} = \frac{h/(1-in)}{(h/in) + h/(1-in)} = in = \frac{IN}{U_{m}}$$
(\.)

فرکانس پالس خروجی (PF) که برابر با عکس یک سیکل کاری است، به صورت زیر نوشته میشود [۱۷]:

$$PF = \frac{1}{T_{on} + T_{off}} = \frac{\frac{IN}{U_m} (1 - \frac{IN}{U_m})}{\frac{U_{on}}{k_i U_m} - \frac{U_{off}}{k_i U_m}} = \frac{in(1-in)}{h}$$
(11)

نمودار فرکانس پالس و ضریب مدولاتور بر حسب ورودی بی-بعد در شکل (۴) ترسیم شده است. با افزایش مقدار ورودی ضریب مدولاتور و به عبارتی زمان روشنبودن مدولاتور مطابق شکل (۴) افزایش مییابد، لیکن فرکانس پالس به ازای ورودی بیبعد با مقدار ۵٫۰ در مقدار بیشینه قرار دارد. این موضوع یکی از دلایلی است که در تحلیل عددی مدولاتور از مقدار ورودی بیبعد ۰٫۵ استفاده میشود.

در ادامه، حداقل پهنای پالس ($\Delta_{\min})$ نمایش داده می
شود:

$$\Delta_{\min} = \min T_{\text{on}} = \lim_{in \to 0} \frac{h}{1 - in} = h$$
 (17)

تعداد روشن شدنهای تراستر (N) نیز به صورت زیر محاسبه می-شود:

$$N \approx \frac{t_f}{T_{on} + T_{off}} \implies \frac{N\Delta_{min}}{t_f} \approx in(1-in)$$
(17)

با کمی تأمل مشخص می شود که بیشینه پارامتر $N\Delta_{min}/t_{f}$ به ازای in=0.5 رخ می دهد. بنابراین، مقدار حداکثر ممکن آن به صورت $N_{max}=t_{f}/4h$ نوشته می شود. رابط ه تقریبی مصرف سوخت بی بعد نیز بصورت زیر نوشته می شود:

$$\frac{\Delta V}{U_m t_f} = \frac{\int_{t_0}^{t_f} |Y| \, dt}{U_m t_f} \approx \frac{T_{on}}{T_{on} + T_{off}} \approx \frac{NT_{on}}{t_f}$$
(14)

در تقریبی دیگر،

$$\frac{\Delta V}{U_m t_f} \approx \frac{T_{on}}{T_{on} + T_{off}} = in$$
(1a)

رابطهٔ تقریبی بین ۵۷ و N در شکل بیبعد ان، بهصورت رابطه (۱۶) نوشته میشود:

$$\frac{N\Delta_{\min}}{t_{f}} = \frac{\Delta V}{U_{m}t_{f}} \left(1 - \frac{\Delta V}{U_{m}t_{f}}\right)$$
(18)

نمودار تعداد پالس بی بعد، مقدار مصرف سوخت بی بعد، و زمان روشن بودن بی بعد اشمیت تریگر در یک سیکل کاری در شکل (۵) نمایش داده شده است.

در وهلهٔ نخست ممکن است تصور شود که مقدار N بیشتر بایستی منجر به مصرف سوخت بیشتر شود، لیکن با توجه به شکل (۵) ملاحظه می شود که به ازای تعداد پالس برابر، مصرف سوخت می تواند متفاوت باشد. در مسئله حاضر، مقدار Toff +Ton در صورت وجود ورودی متقارن نسبت به مقدار ۰/۵ ثابت است. به عبارت دیگر،

سیدحمید جلالی نائینی و امید امیدیهمت

شکل ۵- نمایش بیبعد مصرف سوخت، زمان روشنبودن و تعداد پالس بر حسب زمان

تحلیل پارامتری IPWPF در حلقه پایدارسازی

در شکل (۶) نمودار بلوکی حلقه پایدارسازی سرعت زاویهای با استفاده از مدولاتور پهنا و فرکانس پالس انتگرالی در شکل شبه بیبعد آن ترسیم شده است. این حلقه کنترلی بهطور معمول در فازی که ماهواره از ماهوارهبر جدا شده و سرعت زاویهای اولیه بزرگی دارد، به کار میرود. در این حالت ورودی مرجع صفر بوده و هدف حلقه کنترلی، رساندن سرعت زاویهای به مقداری بسیار کوچک نزدیک صفر است.

شکل ۶– نمودار بلوکی سیستم پایدارساز سرعت زاویهای با استفاده از مدولاتور پهنا و فرکانس پالس انتگرالی

در این حالت، دو پارامتر شبه بیبعد به صورت زیر نوشته می شود:

$$\omega = \frac{J\Omega}{U_m} , k = \frac{K}{J}$$
(1A)

که در آن، J ممان اینرسی ماهواره، Ω سرعت زاویهای فضاپیما و K بهره کنترلی است.

در ادامه، با انتگرال گیری از خروجی مدولاتور میتوان نوشت:
$$\dot{\omega}=y \implies \int_{\omega(t_j)}^{\omega(t_{j+1})} d\omega = \int_{t_j}^{t_{j+1}} y dt$$
 (۱۹)

در بازه زمانی که خروجی مدولاتور ثابت باشد، انتگرالگیری به سادگی صورت می پذیرد.

if y=const =>
$$\omega(t)=\omega(t_j)+(t-t_j)y$$
 for $t_j \le t \le t_{j+1}$ (۲۰)
اکنون معادله دیفرانسیل ورودی اشمیت تریگر حل می شود.

$$\dot{u} = -k\omega - y = -\int_{u(t_j)}^{u(t_{j+1})} du = -\int_{t_j}^{t_{j+1}} (k\omega + y) dt$$
(71)

if y=const=>u(t)=u(t_j)-[k
$$\omega$$
(t_j)+y](t-t_j)- $\frac{yk}{2}$ (t-t_j)² (YY)

با توجه به تقارن مسئله، فرض 0> 00 = (0) در ادامهٔ حل تحلیلی درنظر گرفته میشود. ابتدا مدت زمان طی شده برای روشن شدن مدولاتور با استفاده از رابطه (۲۲) به صورت زیر محاسبه میشود:

در مرحله بعد، با مرتبسازی رابطه (۲۲) بر حسب «نخستین بازهٔ روشن بودن مدولاتور»، (T_{on} = (t₂-t₁، رابطه جبری مرتبه دوم حاصل میشود:

$$\frac{k}{2}T_{on}^{2} + (k\omega_{0} + 1)T_{on} + (u_{off} - u_{on}) = 0$$
 (YF)

با توجه به اینکه دلتای معادله مرتبه دوم (۲۴) همواره مثبت است، این معادله دو ریشه حقیقی دارد. از سوی دیگر 0<T_{on} بوده لذا تنها ریشه مثبت قابل قبول بوده و به صورت زیر محاسبه میشود:

$$T_{on} = \frac{-(k\omega_0 + 1) + \sqrt{\Delta}}{k}$$
 (Ya)

$$\Delta = (k\omega_0 + 1)^2 + 2kh \tag{79}$$

با جایگذاری T_{on} از رابطه (۲۵) در رابطه (۲۰) به ازای t=t₂ سرعت زاویهای در لحظهٔ پس از اعمال پالس اشمیت تریگر حاصل میشود.

$$\omega(t_2) = \omega_0 + T_{on} = \omega_0 + \frac{-(k\omega_0 + 1) + \sqrt{\Delta}}{k}$$
(YY)

شایان ذکر است که دیمانسیون سرعت زاویه ای شبه بیبعد ۵۵، ثانیه است. در صورتی که سیستم پس از اعمال یک پالس اشمیت تریگر کل مقدار سرعت زاویه ای اولیه را جبران نماید، $0=(t_2)$ خواهد بود و در غیر این صورت، مقداری سرعت زاویه ای به عنوان خطا باقی می ماند. بسته به علامت سرعت زاویه ای باقیمانده، پالس جبران ساز بعدی می تواند مثبت یا منفی باشد. با استفاده از حل تحلیلی می توان محدوده تغییر یا عدم تغییر علامت پالس را محاسبه کرد. با صفر قرار دادن رابطه (۲۷)، سرعت زاویه ای که منجر به $0=(t_2)$ شود، استخراج می شود.

$$\omega_0 = \frac{-I \pm \sqrt{(1-2hk)}}{k} \quad \text{for } hk < 0.5 \tag{YA}$$

در صورتی که مقدار ϖ_0 بین دو ریشهٔ رابطه (۲۸) باشد، پالسهای متوالی هم علامت خواهند بود و برای مقادیر خارج از دو ریشه، پالس های متوالی غیر هم علامت می شود. این مسئله می تواند به منظور جلوگیری از تحریک مدهای ارتعاشی سازه، در اثر اعمال پالسهای متوالی غیر هم علامت، در طراحی پایدارساز فضاپیماهای انعطاف پذیر با صفحات خورشیدی مورد استفاده قرار گیرد. اگر سرعت زاویهای اولیه برابر با ریشههای به دست آمده مطابق رابطه (۲۸) باشد، حلقه پایدارساز با یک پالس، خطا را به صفر می ساند. به طور نمونه به ازای مقادیر نوعى $u_{\rm off}=0.25$ $\cdot u_{\rm on}=0.5$ با اعمال يک پالس، خطای سرعت زاویهای و مصرف سوخت بیبعد بر حسب سرعت زاویهای اولیه در شکل (۷) نمایش داده شده است. در تحلیل استاتیکی مشخص شد که با افزایش ورودی، مصرف سوخت نیز افزایش می یابد، که این موضوع در شکل (۷) نیز قابل مشاهده است. در این حالت از رابطه (۲۸) ریشهها (۰٫۲۳ و ۱٫۷۱ –) بهدست می آید، که این دو مقدار مطابق با نقاط تقاطع منحنى خطا با محور افقى است. با توجه به شكل در محدوده بين دو ریشه، خطای باقیمانده هم علامت با سرعت زاویه ای اولیه، و خارج از این محدوده، علامت خطا مخالف سرعت زاویهای اولیه است.

شایان ذکر است که به ازای 0.5 hk امکان صفر شدن سرعت زاویه ای اولیه، تنها با یک پالس وجود ندارد و به طور مثال ممکن است با دو پالس (و یا بیشتر) خطا صفر شود.

شکل ۷- نمودار خطای سرعت بر حسب زمان با اعمال تنها یک پالس

در ادامه، نکته حائز اهمیت در طراحی، مقدار «حداکثر خطای نهایی ممکن» برای سرعت زاویه ای است. برای محاسبه این مقدار، در رابطه (۲۵) به جای سرعت زاویه ای اولیه، پارامتر $\mathcal{F}$ را جایگزین نموده و حد رابطه مذکور در شرایط $0 \leftarrow \mathcal{F}$ محاسبه می شود.

$$\Gamma_{\text{on}} = \lim_{\epsilon \to 0} \frac{-(-k\epsilon+1) + \sqrt{(-k\epsilon+1)^2 + 2kh}}{k} = \frac{-1 + \sqrt{1 + 2kh}}{k} \quad (\Upsilon P)$$

اکنون این زمان روشنبودن با توجه به رابطه (۲۷)، برابر سرعت زاویهای باقیمانده میشود، که به ازای $0 \rightarrow \varepsilon$ معادل با «حداکثر خطای نهایی ممکن» است.

$$\Omega_{\rm ErrMax} = \frac{-1 + \sqrt{1 + 2kh}}{k} \tag{(7.)}$$

همان طور که از رابطه اخیر ملاحظه می شود، می توان با تنظیم بهره کنترلی با توجه به مقدار پسماند شبه بی بعد، «حداکثر خطای نهایی ممکن» را محدود کرد. نمودار «حداکثر خطای نهایی ممکن» بر حسب بهره کنترلی شبه بی بعد در شکل (۸) به ازای مقادیر مختلف پسماند شبه بی بعد ترسیم شده است.

همان طور که از این شکل ملاحظه می شود، به ازای مقادیر K/J < 0.5 «حداکثر خطای نهایی ممکن» بزرگ می شود، اما با افزایش مقدار K/J به طور اکیداً نزولی کاهش می یابد. همچنین تغییرات این پارامتر نیز با افزایش K/J کاهش می یابد به نحوی که برای مقادیر نسبتا بزرگ K/J، «حداکثر خطای نهایی ممکن» تقریبا ثابت می ماند.

میراسازی کسر معینی از سرعت زاویهای اولیه

در این بخش، هدف یافتن یک بهره کنترلی است که در صورت استفاده، تنها با یک پالس، سرعت زاویه ای اولیه به مقدار $\alpha\omega_0$ کاهش یابد. به عبارت دیگر، $\omega(t_2)=\omega_0+T_{on}, \omega(t_2)=(1-\alpha)\omega_0=>T_{on}=-\alpha\omega_0$ (۳۱)

با جایگذاری زمان عرض پالس از رابطه (۳۱) در رابطه (۲۴) میتوان نوشت:

$$\frac{k}{2}(-\alpha\omega_0)^2 + (k\omega_0+1)(-\alpha\omega_0) + (u_{off}-u_{on}) = 0$$
 (۳۲)
بنابراین،

$$k = -\frac{2(h + \alpha \omega_0)}{\alpha \omega_0^2 (2 - \alpha)} \tag{(YY)}$$

با توجه به مثبتبودن مقدار بهره، لازم است عبارت داخل پرانتز منفی باشد. به عبارت دیگر،

$$\omega_0 < -\frac{h}{\alpha} \tag{(77)}$$

بدیهی است که با قرار دادن $\alpha = 1$ کل سرعت زاویهای جبران خواهد شد، که نمودار بهره مربوطه در شکل (۹) ملاحظه می شود. همچنین درصورتی که شرط (۳۴) برقرار نباشد، به عبارت

دیگر اگر سرعت زاویهای اولیهٔ شبه بیبعد کوچکتر از مقدار پسماند شبه بیبعد باشد، امکان جبران یکباره با هیچ بهرهای میسر نیست.

شکل ۹– نمایش شبه بیبعد بهره کنترلی بر حسب سرعت زاویهای اولیه به منظور جبران کامل خطا به ازای h های مختلف

اصلاح مدولاتور IPWPF

در ابتدا عملکرد مدولاتور پهنا و فرکانس پالس انتگرالی (IPWPF) در حلقه پایدارسازی در حضور اغتشاش بررسی میشود. عوامل ایجاد نویز و اغتشاش در سیستم پایدارساز ماهواره با عملگر تراستر، متعدد است. از جمله میتوان به نویز حسگر، عملکرد ناقص شیرهای گازی و عدم قطعیت در سطح خروجی تراستر، تلاطم سوخت، نوسانات اجزای الاستیک، نویز کوانتیزاسیون و گشتاورهای آیرودینامیکی اشاره کرد. بنابراین مواجهه با اغتشاش برای چنین سیستمی امری اجتنابناپذیر است. یکی از مهمترین تأثیرات اغتشاش با وجود عملگرهای روشن – خاموش مسئله «نوسانات سریع و ناخواسته (چترینگ)» است. در بررسی این موضوع، سیستم کنترل حتماً باید در حضور اغتشاش تحلیل شود. چترینگ میتواند در یک سیستم واقعی منجر به فعالیت شدید و ناخواسته تراستر و خرابی شیرهای منجر و نامی آن گردد. سادهترین مدار کاربردی برای پایدارسازی، مطابق با مرجع [۸] در شکل (۱۰) نمایش داده شده است. در شکل

(۱۱) پاسخ مدولاتور IPWPF با کنترلگر مذکور که همان بنگ بنگ با ناحیه مرده است (و در نمودارها با علامت BBWDZ مشخص شده است) مقایسه می شود. سرعت زاویه ای شبه بی بعد اولیه 5- $_{0}^{0}$ و زمان نهایی 25 $_{1}^{2}$ ثانیه درنظر گرفته می شود. پارامترهای مدولاتور IPWPF به صورت (10.01=0.06 , uoff) و بهره کنترلی از رابطه IPWPF با فرض 1 = α به دست می آید. همچنین مقدار شبه بی بعد برای ناحیه مرده در کنترلگر شکل (۱۰) برابر 2.0 = DZ در نظر گرفته شده است. اغتشاش نیز به صورت ثابت با دامنه ۵ درصد سطح تراست اعمال می شود.

همان طور که در شکل (۱۱) ملاحظه می شود، حلقه پایدارساز با مدولاتور پهنا و فرکانس پالس انتگرالی پاسخ نامطلوبی دارد، که مطابق شکل (۱۲) سبب تغییر علامت مکرر خروجی کنترلگر می شود.

شکل ۱۰ – نمودار بلوکی سیستم پایدارساز مطابق مرجع [۱۴]

شکل ۱۱ – مقایسه پاسخ پایدارساز «بنگ بنگ با ناحیه مرده» و مدولاتور «پهنا و فرکانس پالس انتگرالی»

شکل ۱۲ – مقایسه خروجی پایدارساز «بنگ بنگ با ناحیه مرده» و مدولاتور «پهنا و فرکانس پالس انتگرالی»

با بازتنظیم انتگرال گیر با منطقی براساس خطا میتوان عملکرد مدولاتور IPWPF را بهبود بخشید. مطابق شکل (۱۳) درصورتی که مقدار خطا کوچک تر از مقدار معینی شود (۵D)، خروجی انتگرال گیر (با اعمال شرط منطقی) صفر می شود.

شایان ذکر است که در نتایج شبیهسازی نمودارهای قبل، فرکانس ۵۰۰ هرتز (تقریبی از شبیهسازی آنالوگ) اعمال شده است. میتوان عملکرد مدولاتور IPWPF اصلاحشده را در شکل (۱۴) ملاحظه کرد. با مقایسه عملکرد مدولاتور اصلاح شده با پاسخ مدولاتور IPWPF در شکل (۱۱) و (۱۲)، بهبود پاسخ سیستم در حذف فراجهش، افزایش دقت و کاهش تعداد پالس مشهود است.

برای بررسی تأثیر فرکانس کنترلگر بر عملکرد سیستم، نمودارهای متوسط زمانی خطای بیبعد، مصرف سوخت بیبعد و تعداد دفعات روشن شدن عملگر تراستر به ترتیب در شکلهای (۱۵) الی (۱۷) ترسیم شده است. اگرچه حد بالای فرکانس کنترلگر با عملگر تراستر دو وضعیتی، حداکثر بین ۶۰ تا ۱۰۰ هرتز است، بهمنظور بررسی امکان ایجاد پدیدهٔ «نوسانات سریع ناخواسته» در سیستم، نتایج تا فرکانس ۵۰۰ هرتز نمایش داده شده است.

شکل ۱۳ – نمودار بلوکی سیستم پایدارساز با مدولاتور IPWPF اصلاح شده

شکل ۱۴ – خطای سیستم کنترل و پاسخ مدولاتور IPWPF اصلاح شده

شکل ۱۵ – مقایسه خطای پایدارساز «بنگ بنگ با ناحیه مرده» و مدولاتور IPWPF اصلاح شده» برحسب فرکانس خروجی کنترلگر

با توجه به شکلهای (۱۷–۱۵)، متوسط زمانی قدر مطلق خطای سرعت زاویهای با مدولاتور «IPWPF اصلاح شده» نسبت به کنترلگر «بنگ بنگ با ناحیه مرده» کاهش اندکی داشته ولی در مقابل مصرف سوخت آن اندکی افزایش یافته است. با توجه به زمان نهایی ۳۵ ثانیه که برای شبیهسازی در نظر گرفته شده است، نمودار فعالیت تراستر مطابق شکل (۱۷) نشان میدهد که کنترلگر «بنگ بنگ با ناحیه مرده» در حضور اغتشاش ثابت علیرغم رفتار مدولاتور «IPWPF اصلاح شده» دچار «نوسانات سریع ناخواسته» خواهد شد.

در ادامه، عملکرد دو مدولاتور «IPWPF اصلاح شده» و PWPF در حلقه کنترل وضعیت (نشانهروی) مقایسه می شود. در شکل (۱۸) نمودار بلوکی حلقهٔ کنترل وضعیت با استفاده از مدولاتور پهنا و فرکانس پالس انتگرالی بهمراه «منطق بازتنظیم انتگرال گیر» در شکل شبه بی بعد آن ترسیم شده است.

شکل ۱۶ – مقایسه مصرف سوخت برای پایدارساز «بنگ بنگ با ناحیه مرده» و مدولاتور «IPWPF اصلاح شده» برحسب فرکانس خروجی کنترلگر

شکل ۱۷ – مقایسه تعداد پالس پایدارساز «بنگ بنگ با ناحیه مرده» و مدولاتور IPWPF» اصلاح شده» برحسب فرکانس خروجی کنترلگر

شکل ۱۸ – نمودار بلوکی سیستم کنترل وضعیت با استفاده از مدولاتور پهنا و فرکانس پالس انتگرالی اصلاح شده ($k_p = KK_p \ / J, \ k_d = K/J$)

سيدحميد جلالي نائيني و اميد اميديهمت

در شکلهای (۲۱–۱۹) به ترتیب مصرف سوخت بیبعد، تعداد دفعات روشن شدن تراستر و متوسط زمانی قدر مطلق خطای زاویه-ای بیبعد بر حسب مقدار ثابت زمانی فیلتر پایینگذر مدولاتور PWPF ملاحظه میشود. در این شکلها، مقادیر مربوطه برای مدولاتور IPWPF اصلاح شده (که تابعی از ثابت زمانی مربوطه نیست) با علامت ستاره نمایش داده شده و شبیهسازی برای پاسخ پله سیستم با مقادیر بهره کنترلی واحد ارائه شده است.

با توجه به شکلهای اخیر، مدولاتور IPWPF اصلاح شده نسبت به مدولاتور PWPF کاهش فعالیت و افزایش دقت کنترل وضعیت را نشان میدهد، اگرچه مصرف سوخت به مقدار ناچیزی افزایش مییابد. شایان ذکر است که با یک بررسی اجمالی مشخص میشود که اصلاح پیشنهاد شده با اعمال به مدولاتور پهنا و فرکانس پالس (PWPF) بهبود محسوسی ایجاد نمیکند.

و مدولاتور PWPF – مقایسه مصرف سوخت متوسط مدولاتور اصلاح شده» برحسب ثابت زمانی فیلتر IPWPF

و مدولاتور «IPWPF اصلاح PWPF و مدولاتور «IPWPF اصلاح PWPF اصلاح شده» برحسب ثابت زمانی فیلتر

PWPF مقایسه متوسط زمانی قدرمطلق خطای نشانهروی مدولاتور PWPF و مدولاتور «IPWPF اصلاح شده» برحسب ثابت زمانی فیلتر

Journal of Space Science & Technology (JSST), Vol. 9, No. 2, 2016, pp. 25-34 (in Persian).

- [4] Navabi, M., Tavana, M., and Mirzayi, H.R., "Attitude Control of Spacecraft by State Dependent Riccati Equation and Power Series Expansion of Riccati Methods," Journal of Space Science & Technology, (JSST), Vol. 7, No. 4, 2015, pp. 39-49 (in Persian).
- [5] Maani, E., Pishkenari, H.N., and Kosari, A.R, "Satellite 3-Axis Attitude Control Using the Combination of Reaction Wheels and Thrusters," Journal of Space Science & Technology, (JSST), Vol. 1, No. 1, 2019, pp. 63-71 (in Persian).
- [6] Werts, R., Spacecraft Attitude Determination and Control, Kluwer Academic Publisher, 1978.
- [7] Santana, C. and Martin, L. S, "Attitude Stabilization of the PMM Satellite Using a LQG-Based Control Strategy," Trends in Applied and Computational Mathematics, Vol. 9, No. 2, 2008, pp. 321-330.
- [8] Webster, E. S, "Active Nutation Control for Spinning Solid Motor Upper Stage," McDonnel Doglas Astronautics Company, Presented in AIAA, 1985.
- [9] Johnson, G. B., "Nutation Correction System For Spin-Stabilized Satellite," United States Patent, 1968.
- [10] Lian, Y. and Tang, G., "Libration Point Orbit Rendezvous Using PWPF Modulated Terminal Sliding Mode Control," Advances in Space Research, Vol. 52, No. 12, 2013, pp. 2156-2167.
- [11] Lebedev, D. V, and Tkachenco, A. I, "High-Precision Attitude Control of Remote Sensing Satelite," IFAC Automatic Control in Aerospace, Russia, 2004.
- [12] Diedrich, B., Attitude Control and Dynamic of Solar Sails, MS Thesis, University of Washington, 2001.
- [13] Silik, Y. and Yaman, U., "Single Axis Attitude Controller Design Using Pulse Width Modulated Thruster," 20th International Conference on Research and Education in Mechatronics (REM), 2019.
- [14] Delavault, S., and Prieur, P., "Drag-Free and Attitude Control System in LEO Using Cold Gas Propulsion System," 18th Australian International Aerospace Congress, Australia, 2019.
- [15] Bryson, A. E, Control of Spacecraft and Aircraft, 1st Ed., Prinston University Press, 1994.
- [16] Brown, C. D., Elements of Spacecraft Design, AIAA, Reston, Virginia, 2002.
- [17] Nicklas, J. C., "Derived-Rate Increment Stabilization: Its Application to the Attitude Control Problem," Transaction of the ASME, Vol. 84, 1962.
- [18] Sidi, M. J., Spacecraft Dynamic and Control, Cambridge University Press, 1997.
- [19] Navabi, M., and Rangraz, H., "Comparing Optimum Operation of Pulse Width-Pulse Frequency and Pseudo-Rate Modulators in Spacecraft Attitude Control Subsystem Employing Thruster," Proceeding of 6th International Conference on Recent Advances in Space Technologies, IEEE, 2013, pp. 625-630.
- [20] Feron, E., "Pulse Modulation," Lecture Note, MIT University.
- [21] Buck, N.V., "Minimum Vibration Maneuvers Using Input Shaping and Pulse-Width Pulse-Frequency Modulated Thruster Control," Naval Postgraduate School, Monterey, CA, 1996.
- [22] Song, G., Buck, N.V. and Agrawal, B.N., 'Spacecraft Vibration Reduction Using Pulse-Width Pulse-Frequency Modulated Input Shaper," Journal

اصلاحی بر مدولاتور پهنا و فرکانس پالس انتگرالی

نتيجه گيري

در این مقاله ابتدا به مطالعهٔ پارامتری و تکمیل تحلیل استاتیکی مدولاتور «یهنا و فرکانس یالس انتگرالی» در حالت شبه بی بعد پرداخته شده است. سپس حلقه پایدارسازی شبه بیبعد شده و حل معادلات با فرض کاهش درصـد معینـی از سـرعت زاویـهای اولیه ارائه شده است. در حالت خاص، بهرهٔ مورد نیاز برای جبران کاما , خطا، تنها با یک یالس بدست آمده است. از سوی دیگر، علامت یالس دوم (مثبت یا منفی) با توجه به محدودههای بدست آمده، قابل پیش بینی است. در مود پایدارسازی، حداکثر خطای باقیمانده نیز بطور تحلیلی استخراج شده است. بنابراین، با انتخاب پارامترهای مناسب میتوان الزام مقدار خطای نهایی سیستم را برآورده ساخت.

در ادامه، عملکرد مود پایدارسازی مذکور با پایدارساز «بنگ-بنگ با ناحیه مرده» در حضور اغتشاش ثابت مقایسه شده است. لازم به ذکر است اگرچه پایدارساز «بنگ بنگ» پاسخ کمترین زمان و کمترین مصرف سوخت برای مسئله پایدارسازی تک محوره با عملگر ايده آل مى باشد، ليكن تحت اغتشاش خارجى ثابت (يا با اغتشاش بدون تغییر علامت) منجر به نوسانات سریع ناخواسته می شود. این موضوع، با اعمال ناحیه مرده نیز مرتفع نخواهد شد. از سوی دیگر، استفاده از مدولاتور «پهنا و فرکانس پالس انتگرالی» به عنوان یک جایگزین، با مشکل دقت رو به رو است. از این رو با استفاده از شرط منطقی «خطای (تقریباً) صفر- خروجی انتگرالگیر صفر»، مقدار خروجی انتگرالگیر بازتنظیم (صفر) می شود. این اصلاح منجر به كاهش قابل توجه خطا و كاهش تعداد دفعات روشن شدن تراستر مىشود.

در مود نشانهروی، اصلاح شرط منطقی بر مدولاتور IPWPF سبب بهبود قابل توجه عملكرد حلقه كنترلى شده بگونهای که مطالعه اجمالی حاضر نشان میدهد که عملکرد آن برخلاف عملكرد ضعيف مدولاتور IPWPF، با مدولاتور يهنا و فرکانس یالس (PWPF) قابل مقایسه است. از طرف دیگر، روابط مدولاتور یهنا و فرکانس یالس انتگرالی بسیار سادهتر از مدولاتور يهنا و فركانس يالس است.

مراجع

- [1] Markley, F. L., Fundamentals of Spacecraft Attitude Determination and Control, Springer Press, 2014.
- [2] Lay, W. and Wittmann, K, Handbook of Space Technology, John Wiley & Sons, Ltd, 2009.
- [3] Arefkhani, H., Mehdi-abadi, M., and Dehghan, S.M.M., "Satellite Spin Stabilization by Magnetic Torquers and Validation with Air-Bearing Simulator,"

Modares Mechanical Engineering, Vol. 16, No. 12, 2016, pp. 455-466 (in Persian).

- [28] Jalali-Naini S. H. and Bohlouri, V., "Quasi-Normalized Analysis of Satellite Stabilization with Pulse-Width Pulse-Frequency Modulator in Presence of Input Noise," *Modares Mechanical Engineering*, Vol. 18, No. 01, 2018, pp. 165-176 (in Persian).
- [29] Jalali-Naini, S. H., "Static Analysis of Pulse-Width Pulse-Frequency Modulator Based on Analytical and Numerical Solutions," *Journal of Aerospace Science and Technology*, Vol. 11, No. 1, 2018, pp. 13-29 (in Persian).
- [30] Kunkle, J. L., "The Agena Pneumatic System--Control Gas Requirements Stability and Response," LXSC/A313082, Lockheed Missiles and Space Corporation, Sunnyvale, Calif.
- [31] Anthony, T. C. and Wie, B., "Pulse-Modulated Control Synthesis for a Flexible Spacecraft," *Journal of Guidance, Control, and Dynamics*, Vol. 13, No. 6, 1990, pp. 1014-1022.

of Guidance, Control and Dynamics, Vol. 22, 1999, pp.433-440.

- [23] Song, G. and Agrawal, B., "Vibration Suppression of Flexible Spacecraft During Attitude Control," *Acta Astronautica*, Vol. 49, No. 2, 2001, pp. 73-83.
- [24] Krovel, T. D., Optimal Tuning of PWPF Modulator for Attitude Control, MS Thesis, Norwegian University of Science and Technology, Trondheim, 2005.
- [25] Jalali-Naini, S. H., "Normalizing the Single-Axis Spacecraft Attitude Control Equations with Pulse-Width Pulse-Frequency Modulator," *the 13th Conference of Iranian Aerospace Society*, 2014 (in Persian).
- [26] Jalali-Naini, S. H. and Ahmadi Darani, Sh., "Preliminary Design of Spacecraft Attitude Control with Pulse-Width Pulse-Frequency Modulator for Restto-Rest Maneuver," *Journal of Aerospace Science and Technology, Iranian Aerospace Society*, Vol. 11, No. 1, 2017, pp. 1-8.
- [27] Jalali-Naini, S. H. and Bohlouri, V., "Quasi-Normalized Static and Dynamic Analysis of Pulse-Width Pulse-Frequency Modulator in Presence of Input Noise,"